

STADSODLING OCH BYGGLEK IFRÅGASÄTTER RÅDANDE ORDNING

2013-09-17

Av: Movium

Odling för in en estetik vi sällan ser, än mindre accepterar, i svenska städer.

Foto: Karin Andersson

Titti Olsson har varit på konferensen Nature Adventure – Connecting Children with Nature och imponerats av Danmarks politikers inställning till barns lek utomhus, och saknar dess motsvarighet i Sverige.

Barns uppväxtvillkor har förändrats radikalt på bara några decennier. Detta sker över hela världen i takt med urbaniseringen – år 2050 beräknas 75 procent av jordens befolkning leva i städer. Det leder till att barn tappar kontakten med naturen och förlorar förståelsen för sin egen roll i ekosystemet.

Att inte få känna jord i händerna gör någonting med oss – den globala stadsodlingstrenden kan vara en reaktion på detta. Förutom att odlingsaktioner i det offentliga rummet kan ses som en kreativ handling som ifrågasätter rådande estetiska normer, väcker de också frågan om vad som egentligen är meningsfulla, urbana livsmiljöer och vem som är bäst på att skapa dem, och vad de ska bestå av.

Internationell konferens

I detta sammanhang är det intressant att ta del av det som görs världen runt för att återknyta bandet mellan barn och natur – både för barnets och för naturens skull. Utan starka sinnliga upplevelse av platser och landskap kan man inte älska naturen. Man kan inte lära sig älska, kärlek måste grunda sig i en egen upplevelse. Det man älskar, det värnar man också. Och i en sådan upplevelse spirar ett äkta engagemang för miljön, som alla människor bär ett ansvar för.

Under andra veckan i september hölls med anledning av detta en veckolång internationell konferens, Nature Adventure – Connecting Children with Nature i Köpenhamn. Konferensen, som lockade ett 70-tal deltagare från hela världen, var ett svensk-danskt samarbete. Initiativtagare var Helle Nebelong, landskapsarkitekt och ordförande i danska Lekplatssällskapet.

Plats för barns kultur

Rådhusplatsen mitt i den danska huvudstaden var under konferensveckan förvandlad till en bygglekplats, det vill säga en plats som ger barn utrymme för sin egen kultur och sin egen estetik. I en bygglek finns material att bygga och konstruera med, djur att umgås med och sköta, där kan man laga mat utomhus över öppen eld, odla och leka.

Man kan knappast tänka sig en barnmiljö som passar bättre i vår egen tid. Byggleken är starkt besläktad med stadsodlingen. I byggleken bygger barn det de behöver i form av kojor och hus till sig själva eller sina djur. En bygglek formar sitt eget samhälle, starkt präglad av barns egen ordning och estetik, där barn kan utmana sina egna förmågor som gör att de utvecklas, växer och lär sig att respektera varandra. Det är, om man så vill, grunden för att bygga humana städer och samhällen.

Tydligt samband mellan hälsa och utevistelse

Två ministrar inledde konferensen som hölls i danska riksdagshuset: miljöminister Ida Auken och utbildningsminister Christine Antorini. Antorini talade initierat och lyfte fram det som all forskning, nordiskt som internationell, som undersöker sambandet mellan barns hälsa, välbefinnande och utevistelse med all tydlighet kan visa idag: utevistelse och kontakt med naturen stimulerar lek och socialt samspel, kreativitet och nyfikenhet, och stärker lärandeprocessen, det vill säga gynnar på alla plan barns utveckling.

Den danska utbildningsministern återkom flera gånger under sitt tal till att det som forskningsresultaten visar inte bara är viktigt, utan det är extremt viktigt. Det är sannerligen starka ord för att komma från en utbildningsminister. Många svenskar i salen tänkte nog osökt på vår egen Jan Björklund, som i sina utspel kring skolan aldrig gör någon koppling till vare sig folkhälsa eller barns utveckling.

Kamp om barns utveckling

Det danska skolsystemet kommer att reformeras vid årsskiftet. Det ska bli mycket intressant att följa utvecklingen och de yttringar den tar sig i de danska skolornas fysiska miljö. För det handlar om kampen för barnet och barnets egen kultur. Det handlar om de fysiska förutsättningar som bäst gynnar barns utveckling till kompetenta och ansvarstagande medborgare.

Den kampen, den är verkligen på riktigt.